

PERSONLIGA SAMTAL

— både rättighet
och skyldighet

ledare sid 3

Födda - vår dotter FFV Mätteknik AB

Från den 14 januari får FI-V AEROTECHS nybildade dotterbolag i Arboga namnet FFV MÄTTEKNIK AB. Man har valt detta alternativ efter en tvist om rätten till det tidigare planerade namnet Metech. Telefonnummer är som tidigare meddelats 0589-831 00 och faxnumret är 0589-159 10.

AEROGRAMMET

INFORMATION TILL ANSTÄLLDA VID FFV AEROTECH, FFV TEST SYSTEMS, FFV AVIOCOMP, FFV MÄTTEKNIK - Nr 1 - 24 januari 1994

Namn och nytt på försvarsfronten

I slutet av förra året duggade nyheterna tätt om nya personer på en rad tjänster bland annat inom Försvarsmakten och FMV.

Det började i november då Sven-Olof Hökborg utsågs till försvarsattaché vid svenska ambassaden i Washington. Den 2 december följde nyheten om att chefen för södra militärområdet, 53-årig flyggeneralen Owe Wictorin, efterträder Bengt Gustafsson som ÖB under 1994.

Senare samma månad blev det klart att chefen för flygkommando norr, Kent Harrskog, efterträder Lars-Erik Englund som chef för flygvapenledningen inom Försvarsmaktens nya högkvarter under 1994. Samtidigt meddelades att chefen för FMV Flygplanavdelning, Staffan Näsström, efterträder Sven-Olof Hökborg och blir ny chef för Flygmaterielledningen inom FMV.

Strax före jul tillkännagav Försvarsdepartementet att nya militärledningen, som skall verka från 1 juli i år, är klar. Chefen för Marinen, Dick Börjesson, blir ny militärbefälhavare i mellersta militärområdet. Ny marinchef blir nuvarande chefen för operationsledningen i högkvarteret, Peter Nordbeck. Han efterträdes i sin tur av Percurt Green, och Kurt Blixt som i dag är departementsråd på Försvarsdepartementet, efterträder Green som chef för huvudavdelning armémateriel inom FMV.

"GAMLA" CHEFER BLIR NYA

Måntro om Claes-Göran Danielsson och Stig-Håkan Nilsson försöker räkna ut framtidsodden för sina nya avdelningar? Båda har bytt stol inom AVIONIK efter nyår. Claes-Göran är i dag

chef för ROBOT och Stig-Håkan övertar hans roll som chef för FLYGELEKTRONIK.

Mer om förändringarna inom Avionik står att läsa på sidorna 6 och 7 i detta nummer.

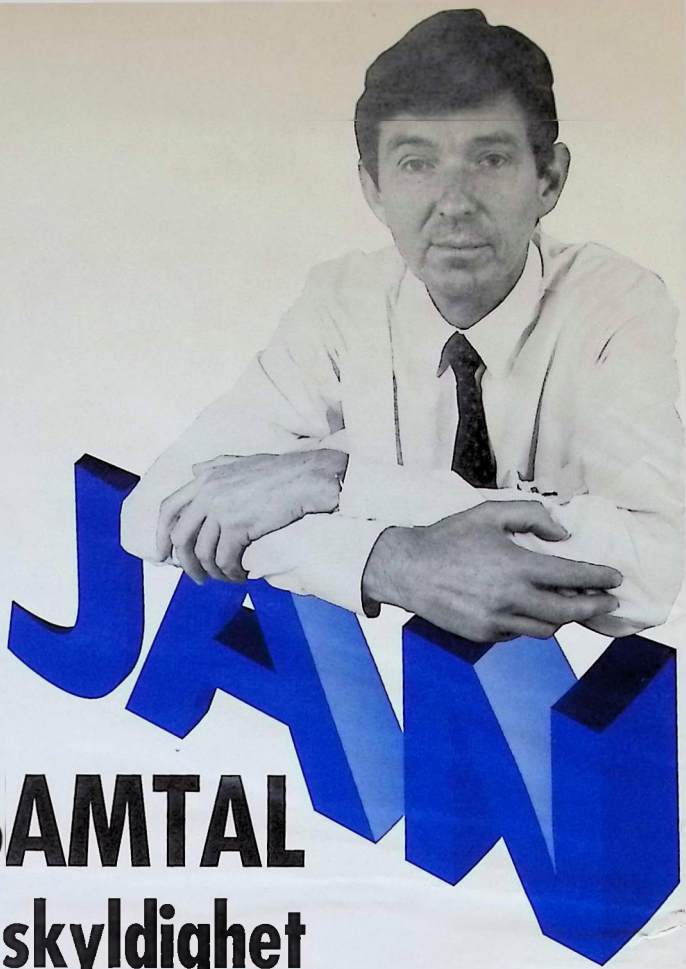
Fyll en skinkgryta med vatten, koka upp, tillsätt salt och kryddor. Lägg i märgpipa, två kilo soppkött och låt det sjuda. Skumma. Skär köttet i bitar. Lägg i grönsaker efter tycke och smak. Snart har du en härlig kötsoppa.

Det är inte utan stolthet som Jan Eiborn delar med sig av sitt recept. Men, suckar han litet missmodigt, familjen har redan tröttnat på min kokkonst. En soppa på två kilo kött för fyra personer, den räcker länge. Våldigt länge!

Det här skall inte handla om stordrift, om någon trodde det. Så här i årets början vill Jan i stället ta upp ämnet personliga samtal. Men visst kan väl en portion hemlagad soppa ge den rätta atmosfären i sammanhanget.

PERSONLIGA SAMTAL

— både rättighet och skyldighet

Enskilt eller individuellt samtal, utvecklingssamtal eller personligt samtal. Vad vi väljer att kalla dem spelar mindre roll, det viktiga är att samtalerna förs regelbundet, börjar Jan.

— Minst en gång per år har varje anställd rätt till ett sådant samtal med sin chef. Och det är chefernas skyldighet att avsätta den tid som rimligen krävs och se till att samtalerna kan föras helt ostört.

Inget småprat

Det här är inget man klarar av med vänster hand. Hur god kontakten än är mellan chef och anställd, så kan samtalerna aldrig ersättas med ett snack över fiket eller småprat mellan varven på jobbet. De som tror det, gör sig skyldiga till ett grundläggande fel, menar Jan.

Utan tvekan kan vi alla peka på en eller flera saker som är viktiga för vår personliga trivsel och motivation i arbetet. Sådant som skapar självkänsla och stärker identiteten. Därför har varje samtal

en personlig prägel, som ställer krav på såväl chef som anställd.

Modell till hjälp

Båda parter måste vara klara över att det är fråga om ett personligt samtal. De måste förbereda sig och tänka igenom vilka frågor de vill ta upp. Det är nödvändigt för att de under samtalet skall kunna vara ärliga, lyssna och tala uppriktigt med varandra.

Den breda majoriteten tar personsamtal på fullaste allvar, och många känner till och med en viss bävan inför dem. Personlig kontakt i den här tappningen är trots allt en relativt ny företeelse inom svenskt arbetsliv.

För dem som känner tveksamhet inför formen, finns det modeller som ger vägledning om hur samtalerna kan läggas upp.

Lön för sig

— En sådan checklista kan många gånger vara till god hjälp, menar Jan, men själv använder jag en annan metod. Om jag beskriver mitt

sätt kan det kanske väcka nya idéer som kan vara till nytta även för andra.

En utgångspunkt för Jan är att inte inbegripa lönediskussioner i de personliga samtalerna. Lönefrågorna vill han behandla separat.

— Ofta glider samtal ändå in på området, men i möjligaste mån försöker jag undvika detta, säger han. Att prata lön stjäl för mycket tid från andra och i sammanhanget viktigare saker.

Kravbilder

Jan berättar under personsamtalet om sina krav på och sin bild av personen i fråga. Positivt och negativt granskas, och man diskuterar vad som kan förbättras.

På motsvarande sätt vill han själv veta vilka krav som ställs på honom. Vad är hans närmaste nöjda eller missnöjda med hos sin chef och varför?

En viktig del av samtalet handlar om personlig utbildning och utveckling. Varje anställd skall känna att han eller hon besitter tillräcklig

kunskap och erfarenhet för att kunna motsvara och klara av de krav som arbetet och omgivningen ställer.

Förväntningar

— Det här ger individen utmärkt tillfälle att påtala brister och lägga fram egna förslag om förändringar och fortsatt utveckling. Här kommer vi också in på flyttning, rotation och befordran i jobbet. Vi talar om ambitioner och förväntningar som påverkar framtiden.

Man brukar osökt komma in på trivseln i detta sammanhang. Trivs personen med arbetet, med sin omgivning och i så fall varför. Om inte, finns det några problem som kan undanröjas?

Här tappar Jan tråden, och för att hitta den igen letar han fram checklistan. Ingen är ofelbar, och listan är alltså bra att ha även för den som har sina egna metoder! Han skrattar gott åt min anmärkning.

Uppföljning

— Jo, jag vill varna för att

använda fel modell för minnesanteckningar under samtalet, fortsätter Jan efter en blick i sina papper. En av mina tidigare chefer brukade föra protokoll, och jag tilldelades en kopia. Det innebar att även hans sekreterare kände till våra samtal i minsta detalj. Efteråt fann vi det båda dessutom ganska svårt att få ett grepp om det egentliga innehållat.

Själv gör Jan anteckningar under samtalerna, och förklarar samtidigt hur han har uppfattat det sagda. Detta som en koll på att båda förstärkt varandra rätt.

— Vid följande samtal tar jag fram mina anteckningar, och med utgångspunkt från dem checkar vi av att förändringar har genomförts och löften uppfyllts, avslutar han.

Min slutsats är att det finns många utmärkta recept för personliga samtal, men ett som absolut inte kan rekommenderas är att försöka koka soppa på en spik.

Anne Allard

Celsius koncernkonferens med sikte på framtiden

I slutet av förra året samlades koncernens 100 högsta chefer till den årliga sk koncernkonferensen. Årets tema var "Vi ser framåt". Utöver en aktuell lägesrapport av koncernledningen innehöll programmet också en säkerhetspolitisk analys av ambassadör Ingolf Kisov på Försvarshögskolan och en rapport om aktuella utvecklingstendenser inom teknik och vetenskap av IVAs chef professor Hans G Forsberg. Som avslutning kåserade Mr Trend, eller Bertil Torekull som han rätteligen heter, om nutidsmänniskans känsla av att ständigt vara jagad av utvecklingen under rubriken "Med framtiden i hälsarna".

Koncernchefen Olle Lund hälsade alla välkomna och vände sig speciellt till representanterna för CELSIUS-TECH och DOTCOM som nyttillkomna i koncernen sedan den senaste konferensen. Olle Lund betonade att just det eventuella förvärvet av dåvarande NOBELTECH hade varit en av huvudfrågorna vid den förra konferensen. Den andra huvudfrågan var då planerna på en ägarbreddning och en eventuell börsintroduktion. Med dessa, och flera andra stora strukturförändringar i koncernen lösta, kan vi nu för första gången på några år se framåt i en verksamhet med en renodlad kärnaffär.

Ny koncernstruktur

VD Åke Plyhm anknöt i sin presentation till den mycket kraftiga omstöpning som präglade koncernen under de senaste åren. Bara sedan den förra koncernkonferensen för ett drygt år sedan har CELSIUS sålt åtta företag samtidigt som man förvärvat nio. Omvandlingen har nu lett fram till en företagsgrupp som har ungefär 80 procent av verksamheten relaterad till försvarssektorn. Det är emellertid inte alltid lätt att peka på vad som är renodlad civil

eller försvarsinriktad verksamhet - de går ofta in i varandra. Två exempel på detta är TELUB, som nu har ca 40 procent av sin verksamhet på den civila sidan, resp företagen inom CELSIUS MATERIALTEKNIK där både utveckling och produktion görs för såväl försvaret som för civila kunder.

Möjlighet att växa

Samtidigt har verksamheten inom det civila området alltmer koncentrerats till fyra framtida möjliga expansionsområden: marinanknuten verksamhet, informationsteknologiområdet, materialteknik samt civil flygunderhåll. Åke Plyhm betonade att styrelsen klart markerat vikten av att också ge företagen inom prioriterade områden av den civila sektorn de satsnings- och utvecklingsresurser som behövs för att de ska kunna utvecklas. Någon i förväg fastställd relation mellan försvars- resp civil inriktad verksamhet finns inte. Det är utvecklingen som kommer att styra inom vilka områden det blir tillväxt eller bantningar. Däremot, understök Åke Plyhm, är inte sk alternativ produktion, som kommer till stånd för att utnyttja lediga produktionsre-

surser, någon väg för CELSIUS. I de fall storleken på en verksamhet inte längre står i proportion till efterfrågan inom det aktuella området måste vi vara beredda att vidta anpassningsåtgärder.

Konsolidering

Mot bakgrund av att koncernen nu till stora delar "funnit sin roll" kommer prioriteten på koncernnivå att läggas på att utveckla och utvinna de synergieffekter som är möjliga. Åke Plyhm pekade på att det redan finns ett omfattande samarbete inom bl a personal-, informations-, ekonomisk- och reseområdena. Nu är avsikten att vi ska gå vidare också inom områden som FoU, teknikutveckling och marknad för att ytterligare stärka koncernen totalt sett.

Inom FoU-sektorn har man just initierat en samordnings- och informationsutbytesgrupp som ska undersöka förutsättningarna för vidare samarbete. På marknadssidan finns sedan tidigare ett samarbete mellan de olika koncernbolagen som är kopplat till olika projekt. Ett sätt att ytterligare markera ambitionerna att utveckla koncernens övergripande utvecklings- och samordningsmöjligheter inom område är den

nybildade koncernstaben FÖRSVARSMARKNAD

Leaner but meaner

Ambassadör Ingolf Kisov från Försvarshögskolan lyckades under sitt föredrag att ge en heltäckande bild av det säkerhetspolitiska läget över så gott som hela jorden. En allmän reflektion var att de flesta av världens länder nu har samma inriktning på utvecklingen av sina försvarsmakter som i Sverige, dvs "leaner but meaner". Såväl i USA som i Kina och andra delar av Asien pågår en utveckling mot en högre teknisk nivå på försvarsmaterielen samtidigt som antalet förband minskar. Också inom länderna i det forna Sovjetunionen är utvecklingen likartad, även om den inte går lika fort. Dock, menade ambassadör Kisov, finns det nu mycket som tyder på att militären där nu är på väg att återta sin forna roll i samhället.

Tillvarata möjligheter

Professor Hans G Forsberg från Ingenjörsvetenskapsakademien pekade i sitt föredrag på olika utvecklingslinjer inom det tekniska och naturvetenskapliga området. Det "överraskningsfria scenariot", som Forsberg uttryckte det,

innehåller följande ingredienser: fortsatt snabb - för att inte säga accelererande utveckling, ytterligare höjd produktivitet och en ökad rörlighet av teknik, människor och kapital. Men, avslutade Hans G Forsberg, - det finns ingen anledning att vara rädd för förändringar. Det är i stället det stabila som invaggar oss människor i falsk trygghet!

Professor Forsbergs uppfattning fick ytterligare näring av den avslutande talaren. Bertil Torekull, f d chefredaktör på ett flertal tidningar, framhöll att den nutida människan snart kommer att få svårt att skilja på dåtid, nutid och framtid. I stället blir det begreppet samtid som kommer att gälla, menade han.

Föränderlig värld

Olle Lund avslutade konferensen med att konstatera att han i den kikare som tilldelades gästtalarna inte kunde få fram någon riktigt klar bild av vad som väntar i framtiden. Vi måste således inse att vi lever i en föränderlig och svårförutsägbar värld, men samtidigt också förstå att detta skapar nya förutsättningar för dem som har förmågan att ta tillvara tillfällena!

Flygande avtal

CELSIUS INDUSTRIER AB har tecknat fyra nya flygbolagsavtal. Bland annat med Malmö Aviation på flyglinjerna Malmö/Sturup - Stockholm/Bromma samt Göteborg/Landvetter - Stockholm/Bromma i båda riktningar.

De tre andra flygbolagen är British Airways, Air France och KLM Nordic. Samtliga resebyråer som anlitas inom FFV AEROTECH-gruppen har fått information om hur de olika koderna skall läggas in.

En dag späckad med

Sista november var vikt för teknikseminarium vid AVIONIK. Alf Gustavsson, ansvarig för teknikutveckling på divisionsnivå, välkomnade ett hundratal deltagare till hörsalen Ugglan och överlämnade ordet till divisionschefen.

Bengt Bardvall talade om den tekniska utvecklingen i stort, och menade att FFV går i spetsen på många, nya teknikområden. Det beror till stor del på en kraftig satsning på FoU, Forskning och Utveckling.

Internationellt kommer samarbete och tekniksamarbete att öka mellan företagen. Detta kunde skönjas i Volvo-Renaultaffären. Även Saab börjar skicka ut trevare internationellt.

På hemmaplan finns det dock några orosmoln. Bland annat avvecklas Draken och Viggen, vilket definitivt påverkar vår verksamhet, påpekar Bengt. Men han pekade även på några kommande intressanta projekt: REMO RBS70, underhåll av RBS90, ny stridsvagn, underhåll av marinens robotar och stridsbåt 90.

Tekniksatsningar

Alf Gustavsson talade om tekniksatsningen under 1994 och nämnde dels den tekniska, dels den administrativa utveckling vi har att vänta. AVIONIK ökar satsningen på teknisk utveckling med drygt 4 miljoner till 22,3 miljoner kronor under året. Centralt tillkommer ytterligare drygt 9 miljoner att fördela på Jas, flygutställningar, underhållsteknik och logistik, UHDB, streckkod och ny stridsvagn.

Inom administrativ utveckling ligger satsningarna på Asar, Rim, Kvalco, informationssystem, verksamhetsanalys och nätverk.

Gripen-rigg

Jan-Olov Andersson från ROBOT beskrev hur utbildningsriggen för Jas 39 Gripen kommer att se ut. Enligt Jan-Olov kan den oberoende konsulten Lars Torsten Olsson tillmätas en stor andel i att besluten om utveckling fattades. Han konstaterade nämligen i sin utredning att

en rigg för utbildning av egen och flygvapnets personal är en helt riktig satsning. Erbjuder mer utbildning åt flygvapnet och höja systemkompetensen hos egen personal är två viktiga mål för AVIONIK.

Aktuellt läge

Lennart Höglund tog upp det aktuella JAS-läget, som är under kontroll på underhålls-

sidan. Dock är det svårt att få underlag från underleverantörerna vad gäller SUE, subutbytesenheter. Projektet ligger i dag fyra månader efter tidtabellen, men upparbetningen motsvarar levererade produkter. Tänkbara exportländer är just nu Österrike, Ungern och Chile.

Intelligenta vapen

Om programvaruhus och in-

telligenta vapen talade Mats Johansson från ROBOTS sektion BEVÄPNINGSSYSTEM. Han började med att berätta om verksamheten med bombkapselfamiljen. De olika kapslarna är specialiserade på en viss typ av mål, yt- eller punktmål, men kombinationer förekommer. Dagens bombkapslar släpps ungefär fem kilometer från målet och glidflyger sedan fram till mål-

området. Morgondagens kapslar får egna motorer och navigeringshjälpmedel av typ GPS, tröghetsnavigering och IR-sökare.

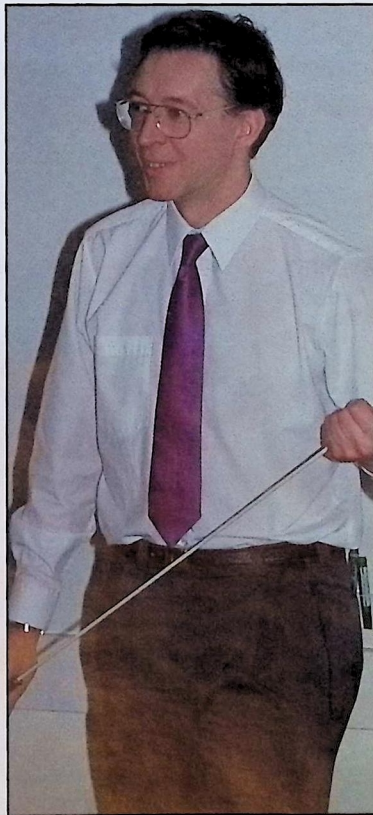
Programvaruhus

Programvaran som tas fram för kapslarna provkors i en dator, som grafiskt visar hur kapseln kommer att uppför sig i luften. Programvaru underhåll får ökade resurser eftersom allt större del av den tekniska prestandan beror på hur "bra" programmen är.

På ROBOT investeras det nu i en extremt snabb realtid dator, som blir den första i sitt slag i Sverige. Ett software center, programvaruhus, byggs upp för att bland annat samordna hanteringen av olika programsystem. Även FMV stöder verksamheten och bygger en egen kontroll- och utvärderingskurs inom detta område.

Materielredovisning

Hur gör man för att successivt anpassa materiel och underhållssystem mot erforderlig driftssäkerhet till lägsta kostnad? Jo, Leif Johansson berättade att man genom en anpassad materielredovisningssystem kan uppnå målen. Från att tidigare ha skett manuellt så har materielredovisningen allt mer automatiserats. I det nya materielredovisningssystemet som tas fram betonas vikten av återmatning mellan instanserna FFV och FMV. Genom att använda så kallade nyckeltal får man fram antalet utbytesenheter som underhållsinstanserna lägger beslag på. Det ger underlag för åtgärdsbeslut.

Mats Johansson (t.v.) från sektionen Beväpningsystem talade om intelligenta vapen och då i första hand bombkapselfamiljen. Robot kommer i anslutning till den fortsatta utvecklingen att bygga upp ett programvaruhus med bland annat en extremt snabb realtid dator. Jan-Olov Andersson (f.t.h.) från ROBOT gav en beskrivning av den utbildningsrigg för flygplan 39 Gripen som kommer att utvecklas inom Avionik.

teknik och utveckling

Lars-Erik Käll talade om underhållsdata-baser. Vilka som finns idag och hur framtiden ser ut. UHDB, underhållsdata-basen, kommer på sikt att ersätta DIDAS inom flygvapnet. UHDB kommer även att sända information till UIS, underhållsinformationssystemet, och UNIHP. De generella sökfunktionerna blir omfattande för att underlätta informationssökningen i databasen.

UNIHP till alla

På gröna nätet kommer UNIHP att vara tillgängligt för alla som har access till nätet. Några av målen under 1994 är: applikationer för tekniska handläggare, implementering av materieluppljningsresultat, samlad nät och programlösning för UHDB och UNIHP, nya informationskällor och samverkan med FLYGTEKNIK.

Styrning och hantering

Om handböckerna följs till punkt och pricka, kan det då bli dyrare för kunden? Leif Olofsson gav denna fråga följande svar under sitt föredrag om uppdrags- och projekthandledning.

Vid små projekt kan en fördröjning bli följden. Men är det på rätt sätt kunna styra projekt och uppdrag, vad avser dokumentation med mera, så måste befintliga handböcker och instruktioner följas.

Kjell Wilhelmsson pratade om produktdatahantering - information om produkter. Han nämnde att man från en produkt kan erbjuda olika sorters information. Specificerande och ut-

I sin inledning till teknikseminariet pekade Bengt Bardvall ut Celsius plats på världskartan. I de stora, högteknologiska försvarsindustriernas skara kan koncernen räkna sig som nummer 1 i Sverige, nummer 3 i Europa och nummer 38 i världen.

värderande information är två typer av data som kan utvinna.

Winchesterminnen

Från FFV MÅTTEKNIK AB kom Roy Johansson för att informera om skivminnen och reparation av dessa. Från att det första skivminnet togs fram 1956 av IBM så har utvecklingen tagit stora steg framåt. Lagringskapaciteten har nästan ökat 1000 gånger räknat per ytenhet. Det är ett av skälen till att det speciella renrummet för reparation av skivminnen tillkommit.

Roy ställde även en samvetsfråga till alla datoranvändare: Hur är det med "back-up-en?" Tas det säkerhetskopior så ofta som det borde? För även om man nu i renrummet hos MÅTTEKNIK kan

klara flertalet fel, så kan man inte klara allt. Skulle din hårddisk krascha och ett par hundra dokumentsidor räddningslöst gå förlorade, så kan det vara skönt att ha en kopia.

FSR-890

Varför har försvaret köpt in FSR-890, flygburen spaningsradar?

Den frågan ställde Lars Larsson till åhörarna. Han väntade inte på svar utan besvarade själv frågan. I dagens hotbild blir flygplan och kryssningsmissiler allt snabbare.

Därför behövs ett system som ger längre förvarningstid. Civilt kan FSR-890 användas till att övervaka fiskozoner, kuster, drogsmuggling eller att hjälpa kustbevak-

ningen vid undsättningsuppdrag.

För vår del är radarn intressant då den är nästan identisk med Jas-radarn och därmed kan testas med samma testutrustning. FFV, VAS och ERE har dessutom offererat totalt underhåll på flygplan och radar. FMV avvaktar dock med att fatta beslut om totalunderhåll tills vidare.

ADA-utvecklingen

"Ett internationellt standardiserat generellt programmeringsspråk, som stöder god programmeringspraxis." Så sammanfattade Hans-Olov Danielsson programspråket ADA och beskrev dess strukturella uppbyggnad och fördelar.

I USA har man tagit be-

slutet att inom försvaret använda språket vid all programmering. Vid framtagningen av Boeings nya 737:a utförs 90 procent av programmeringen i ADA. Även i Sverige kommer FMV med stor sannolikhet att kräva att programmeringen sker i ADA vid framtagning av ny utrustning. Den senaste versionen heter ADA 9X och kommer att godkännas som ISO-standard i slutet av 1994.

Teknikseminariet avslutades med att Alf Gustavsson tackade alla föreläsare och åhörare som deltagit under dagen. Han hoppas att denna typ av seminarier skall bli ett återkommande inslag i hörsalen Ugglan.

Text och foto:
Roland Jonsson, NavCom

FEM AVDELNINGAR I SMAL

Före jul spreds information om att en del förändringar skulle bli aktuella inom AVIONIK efter årsskiftet. Nu har sju avdelningar blivit fem sedan MÄTTEKNIK bildat eget bolag och ELEKTRONIK avvecklats. TEKNISK SUPPORT, som har trimmats och slimmats i projektform under två år, har samtidigt återtagit avdelningsstatus med Lars-Erik Wige som chef.

Avionikchefen Bengt Bardvall berättar här lite mer ingående om tankarna bakom och skälen till förändringarna.

Det var när Curt Johansson meddelade att han lämnar FFV AEROTECH våren 1994 som hela saken ställdes på sin spets, börjar han. Vem skulle överta chefsstolen på ROBOT? Detta var vårt första problem.

Platt men bred

— Med den tidigare delningen av FLYGELEKTRONIK fick divisionen sju avdelningar. Det tillfredsställde behovet av en platt organisation med korta beslutsvägar, enligt Bengt.

En så pass bred organisation gör det däremot svårt för

honom att uppfylla kraven på att hinna med och räkna till överallt. Ur den synvinkeln blir sju avdelningar för många att hantera sett i ett längre perspektiv. Där fanns alltså ännu ett problem att lösa.

Gränsen är sex

— Självt anser jag att den övre gränsen för vår organisation bör ligga på fem, högst sex stycken avdelningar, fortsätter Bengt.

MÄTTEKNIKs bolagsbildning, som beslutades tidigt i höstas, skulle bli ett första steg på väg mot en smalare division.

Bland övriga avdelningar har VERKSTAD så kort tid på nacken att vi inte vill röra den ännu. SYSTEMTEKNIK vi-

sar god utveckling med intressanta möjligheter och bör också få jobba vidare ostört.

Chefsbyten

FLYGELEKTRONIK, har med sin renodlat tekniska inriktning skapat sig en ganska god stabilitet vad gäller volym, resultat och utveckling.

Claes-Göran Danielsson har varit avdelningens chef i många år, men var inte svårövertalad när förslaget om att byta till ROBOT presenterades. Därmed var första problemet löst, men fortfarande återstod en del andra.

Bland annat måste tomrummet efter Claes-Göran fyllas. Stig-Håkan Nilsson, chef för avdelning ELEKTRONIK och med en utpräglad teknisk inriktning,

var villig att överta den rollen.

Svag bindning

— Det stod nu tämligen klart att ELEKTRONIK, var den avdelning som måste komma i fråga för avveckling, säger Bengt.

Sedan problemen i anknytning till MPE-utvecklingen rättats till har visserligen verksamheten utvecklats bra. Men det har samtidigt blivit allt svårare att hålla full beläggning på produktionsidan. Med bland annat minskning av personalen har verkstadens volym ändå kunnat anpassas till de förväntade affärerna så här långt.

Däremot har bindningen mellan utveckling och produktion inom avdelningen inte varit så självskriven som man tidigare föreställt sig. Verkstaden har bara delvis producerat det som konstruerats på ELEKTRONIKUTVECKLING.

Därför var det logiskt att flytta hela ELEKTRONIKPRO-

DUKTION till VERKSTAD med sin produktionsbetonade verksamhet, förklarar Bengt.

Naturlig övergång

Mer än hälften av uppdragen inom ELEKTRONIKUTVECKLING har kommit från SYSTEMTEKNIK, och därifrån var det lika naturligt att flytta över den sektionen dit. Det är en strategisk resurs för AVIONIK och förvaltar i detta ett kunnande som blivit en ryggrad för oss. Med fortsatta utveckling kommer den att förbli en stöttepelare även framtiden.

— Men även under de nya avdelningen måste enheten fortsätta sina ansträngningar för att öka volymerna och nå balans mellan kostnader och timmar, tillägger Bengt.

Utveckling krävs

De "nya" sektionerna jobbade i år enligt förutsättningarna den redan lagda budgeten. Tanken är att man behåller AS20, tidigare ELEKTRONIK

Division Avionik

- Personal
- Marknad
- Ekonomi
- Kvalitet
- Teknikutveckling

Systemteknik

Flygelektronik

Avionik Verkstad

Robot

Teknisk Support

RE AVIONIK

UTVECKLING, som ett kostcenter inom SYSTEMTEKNIK. VERKSTAD får ansvaret att forma framtiden för AV70, tidigare ELEKTRONIKPRODUKTION. Enligt Bengt tar man året på sig att besluta om sektionen skall fortsätta som egen resultatenheter eller inte.

— Det var med andra ord inte nödvändigt att hålla sektionerna samman, men båda måste nu utveckla verksamheten inom sina nya avdelningar, summerar han.

Kvalitetslösning

Till sist pekar Bengt på de förändringar som samtidigt har gjorts inom kvalitetsområdet. Urban Holm följer

med ELEKTRONIKUTVECKLING till SYSTEMTEKNIK och arbetar vidare där.

Torbjörn Wilhelmsson flyttar från SYSTEMTEKNIK till ROBOT och fortsätter att arbeta halva tiden för Jas-divisionen. I takt med att kraven på hans engagemang inom den verksamheten trappas ner, kommer han att trappa upp arbetet inom ROBOT. Därmed kan han bistå och småningom överta ansvaret efter Inge Wallén, när denne är mogen att sluta.

— En mycket bra lösning som dessutom ger oss kontinuitet i det fortsatta kvalitetsarbetet, avslutar Bengt.

Text: Anne Allard

Foto: Reinhold Carlsson

Två Björn(ar) i en smäll

Att saker och ting kan bli så fel, även när man tror sig göra allt är så rätt.

I decembernumret berodde det mer på tur än skicklighet — om man nu kan tala om tur i sådana sammanhang. Dessutom kan jag tacka en inaktuell telefonkatalog för att Björn Andersson på FF26 blev Björn Andersson på FE66 och vice versa.

Efter en tredje Jas-kurs för FFV-anställda, som arrangerades i Arboga två dagar i november, ringde jag upp några av deltagarna. Fotograferingen var klar, och nu var jag ivrig att få höra deras omdömen.

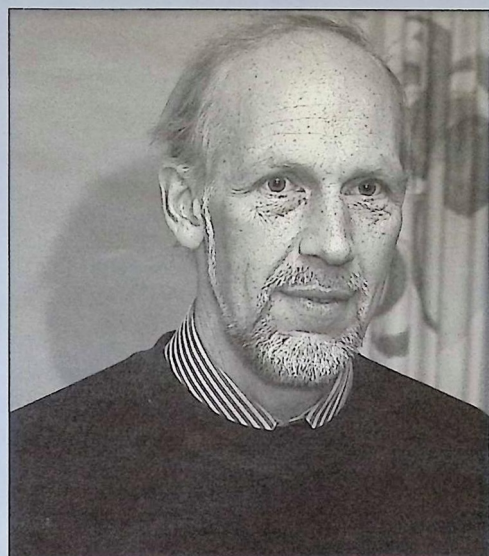
Det gick som smort till jag ringde Björn Andersson på FÖRSVARSELEKTRONIK. Jodå, visst fick jag tag i honom. Och han gav ett ärligt omdöme om den kurs han gått. Porträttet och uttalandet fanns med i Aerogrammet.

Det stämmer inte

Någon dag senare påpekade emellertid en kollega litet försynt att "det var ju bra alltsammans, men det är någonting som inte stämmer med den där Björn Andersson. Jag känner igen honom på bilden, men inte i texten".

Fler kolleger påpekade samma sak, och efter jul ringde jag upp "text-Björn" på nytt. Jag hade dessutom kallat honom "Börje" på ett ställe av misstag.

Jo, han hade blivit liter förvånad över påringning-

Detta är Björn Andersson som jobbar på avdelning Flygplan i Linköping, FF26. Han har telefonnummer 013-23 17 14, och nu får han äntligen chansen att ge ett gott betyg till Jas-kursen som han deltog i före jul.

en, men han hade just avslutat en kurs om förrådshandtering och ville inte verka avig. Alltså gav han mig snällt sitt omdöme om den. Fast litet märkligt var det väl att jag började prata om fortsatta Jas-kurser på slutet, hade hade tyckt.

Svårångad Björn

Det här var just snyggt! Nu måste jag förklara för "bild-Björn" varför hans foto var rit med utan att han fått chans att säga ett pip om Jas-kursen.

När jag började leta efter honom uppträckte jag att han inte bara fallit ur artikeltexten. Björn finns inte heller med i den interna telefonkatalogen, trots att han jobbat 15 månader på avdelning FLYGPLAN. Till sist fick jag hans nummer av den andre Björn.

På rätt kurs

Nu kan alla notera att det finns en Björn Andersson på FF26 också, och han har telefonnummer 1714!

Visst undrade jag över innehållet i artikeln, erkänner den rätte Björn när jag till slut får tag i honom. Men han lovar att ha överseende med misstaget, om jag ser till att komma med ett tillrättaliggande i saken. Och det kan nog vara på sin plats även av andra skäl. Björn Andersson FE66 har nämligen skvallrat att han ibland får representationsräkningar som tillhör Björn Andersson FF26.

— Betalar han dom?, undrar Björn FF26 ivrigt, men jag måste tyvärr göra honom besviken även på den punkten. Så frågar jag honom ändå till sist vad han egentligen tyckte om Jas-kursen.

— Jo, den var riktigt bra, svarar han. Det enda störande momentet var en påstridig redaktör, som prompt skulle ta bilder på mig för en kommande intervju i tidningen!

Anne Allard

För Stig-Håkan Nilsson t v gäller det att snabbt komma in i sin nya miljö på Flygelektronik. Här får han litet vägledning av sin företrädare Claes-Göran Danielsson.

Två dagar mindre semester för alla

Från och med årsskiftet får samtliga anställda inom FFV AEROTECH AB med dotterbolag mindre semester. Antalet semesterdagar minskas med två.

I slutet av förra året träffade arbetsgivaren och personalorganisationerna ett avtal som minskar antalet semesterdagar.

Avtalet träffades enligt beslut med riksdagens beslut.

Samtidigt träffade parterna överenskommelse om förändring av ersättning vid ledighet med tillfällig

föräldrapenning. Vid ledighet med tillfällig föräldrapenning betalas tillfällig föräldralön under en viss del av 14, 17 respektive 20 arbetsdagar per kalenderår. Antalet dagar beror på om det i den anställdes familj finns ett, två respektive flera barn.

Det är en ökning av antalet dagar jämfört med tidigare, men samtidigt infördes karensdagar, så att de första fem (ackumulerade) dagarna betalas ingen tillfällig föräldralön.

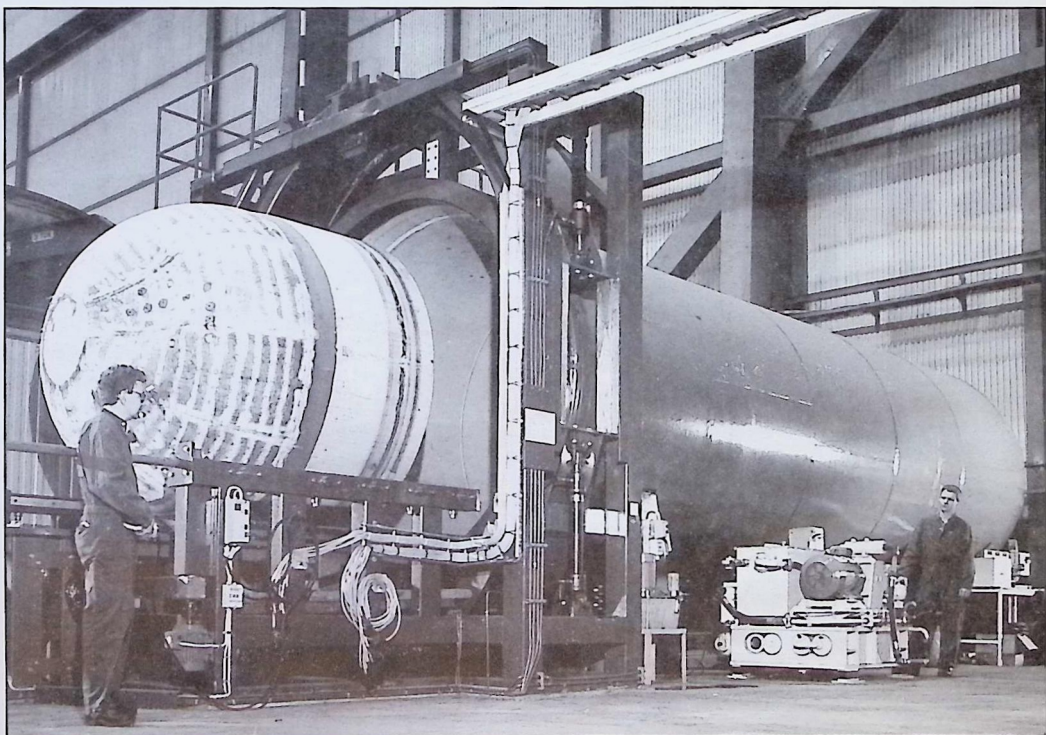
KOCKUMS TRYCKTANK - tuben som simulerar 1600 meters havsdjup

Hur mycket tål egentligen en ubåt? Vilka material är bäst? Vid vilken tryckpunkt ger plåten efter? Hur exakta är våra beräkningar egentligen? Vilken skrovform har störst motståndskraft?

Det är några av de frågor som föranledde utvecklingsprojektet Jumbo - KOCKUMS trycktank. Det var för drygt fem år sedan som idén kläcktes, en jättelik tank som skulle fyllas med vatten och kunna provtrycka ubåtsmodeller i storlek ända upp till skala 1:3. För att kunna verifiera beräkningar och realistiskt tryckprova nya material och former skapades alltså Jumbo.

Nyttiga erfarenheter

I konstruktion och produktion av ubåtar söks ständigt efter ett optimum mellan skrovets vikt och styrka. Med ett lättare skrov kan ubåten bära mer vapenlast, samtidigt som man håller produktionskostnaderna nere. Hela konstruktionen och produktionen av Jumbo blev ett FoU-projekt som gav många nyttiga erfarenheter för framtidens ubåtar och ubåtsproduktion, speciellt vad beträffar nya material, svets- och produktionsmetoder.

Ytligt sett är Jumbo en tretton meter lång, cigarrformad tub av 60 mm tjock specialplåt (av samma typ som används till KOCKUMS australiska ubåtar, typ 471). Men under Jumbos plåtskal döljer sig ett mycket precist instrument för hållfasthetsberäkningar.

Kraftiga pumpar

Tanken kräver 90 m³ vatten. För att påfyllnad och tömning av den stora mängden vatten inre skall ta alltför lång tid, har Jumbo utrustats med

vattentank och extra kraftiga pumpar. Det tar därför bara några timmar att sätta igång ett tryckprov.

Trycktanken kan utsätta ett objekt, t ex en ubåtsmodell, för ett tryck motsvarande 1 600 meters djup.

Ett prov går till så att testobjektet förs in i tanken på räls. Sedan stängs dörren och tanken vattenfylls. När tanken är fylld höjs trycket till bestämd nivå med hjälp av en pump. Trycket kan sedan hållas konstant under den tid som önskas. När provet är

avslutat tappas vattnet ur och objektet tas ut för undersökningar och kontroller.

Trycktankens stängningsarrangemang har konstruerats så att det ska vara lätt att använda tanken. I stället för med bultar stängs tankens lock med en ring, som drivs hydrauliskt.

Integrerad forskning

Jumbo är ett exempel på KOCKUMS metod att arbeta med integrerad forskning. Detta innebär att både idéer till och förverkligandet av

forsknings och utvecklingsprojekt sker i nära samband mellan projekterande och konstruerande sektioner, produktionen, laboratoriet och berörda myndigheter.

Sedan den första provtryckningen 1990 har trycktanken Jumbo utfört hållfasthetsprover av ubåtsmodeller för KOCKUMS, men också använts för flera externa uppdrag, t ex provtryckning av minibuåtar och dykarklockor.